

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Kazinczi-utca 811 sz. hová a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek
és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler
(Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Maros-Vásárhely, aug. 1.

Említettük előbbi cikkünkben, hogy szólni fogunk azon módokról, melyeken segíthetni véljük legalább egy részben azon nehézségen, melyet a költségek nem fedezhetése gördít a törvényhatóságok rendezése elé.

A kormány maga tett már ujmutatást arra, hogy az árvaszéki elnökség egyesíthető az alispánsággal. Egy pár nagyobb kiterjedésű és népességű törvényhatóságunkban ezt magunk is neheznek tartjuk, de hogy a kisebb törvényhatóságokban miért ne volna nem csak egyesíthető, hanem egyesítendő is, azt nem értjük. Legfőleg is egy ok szólhat mellette: hogy ne veszítsék el ezen hivatali postot. Az ily okokat azonban félre kell dobnunk, mert azok fekélyek, miktől az épségre törekvő testnek meg kell tisztulnia. Valamennyire nem szabad eldobnunk semmit, a mi szükséges, épen annyira nem szabad vesztegetnünk semmire, a mi nem szükséges. Az árvaügynek csak is az administratio része tartozik a törvényhatósághoz. Ennek vezetését az alispány, kisebb törvényhatóságokban teljesen magára veheti. Magának az árvaszéknak egyébiránti szervezetében annyi közeg áll rendelkezésére, hogy a vezetésnél egyéb munka ötlet épen nem terhelő és az alispánnak minden törvényhatóságban annyi fizetéssel kell ellátva lennie, hogy minden idejét és munkásságát a közszolgáltatnak áldozhassa.

A járási közgyámok teendőit szintugy teljesíthetik a szolgabírák, sőt viszonyainknál fogva sokkal czélszerűbbnek is tartjuk ezt. A szolgabírónak járása összes viszonyaival ismeretesnek kell lenni, feladatának igazán csak ekkor felelhet meg. A járások összes törvényhatóságainkban sem nem nagy kiterjedésűek, sem nem népesekek. 15—20 ezer ember esik egy szolgabíróságra, még ott is, a hol legnagyobbak. Legfőleg is a nagyobb járásokban inkább és sokkal hasznosabban adható egy-egy segéd a rendes szolgabírói őrökön kívül, a kisebbekben e nélkül is elgyőzi. A népre nézve feletébb terhelő és alkalmatlan az, ha minden különböző ügykörben mind megannyi különböző tisztviselőhöz kell folyamodnia. A közigazgatási járási tisztviselője legyen legalább egy, s így tudhassa azt, hogy eféle ügyeiben mindenkor ugyan azon tisztthez folyamodhatik biztosan és tétovázás nélkül a közönséges értelmű ember is.

Már ezen intézkedések által is tetemes összeg lesz megtakarítható más költségek fedezésére. De szinte nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a szolgabírói járások területileg majd nem minden törvényhatóságban nevelhetők kétszeres nagyságakra is, egy kissé helyesebb és a jeleni viszonyoknak megfelelő kikerekítéssel — és így a szolgabírók száma felényire apasztható. Sokkal szükségesebb volna, hogy minden szolgabíró mellett egy segéd vagy esküdt is legyen. Mozgékonyasága kevésbé korlátozott és jóra való segéddel és egy őrökkel biztosan elkezelhet kétszerte nagyobb járást is. Ez által el lenne enyésztetve egyszersmint azon az egyesekre nézve szerfelett boszantó és az országos közigazgatásra nézve is, annyira hátrányos anomalia, hogy a járási hivatal székhelyén Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetem Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

gyakran legsürgetőbb esetekben ne lehessen tisztviselőt kapni. Jobb berendezés is tetemesb költségek megtakarításával. Könnyen és keresztülvihető, csak is annyi kell hozzá, hogy az egyéni érdekeket ne szerepeltessük a közérdek előtt s a főczélt ne tévesztjük el szemünk elől. A ki igazán lelkesül a czélért, annak el kell fogadnia az arra biztosan vezető eszközöket, s meg kell hoznia kétkedés, habozás nélkül az önmegtartóztatást.

A mi ilyen forma utakon megtakarítható nem lesz, azt hordoznia kell a törvényhatóság összes lakóssainak, valameddig a köztörvényhatóságok területi rendezésének nagy munkája be nem következik. — Azt legkevésbé sem tanácsolhatjuk, hogy a hivatalt minuoendo incitatoria bocsásák. Egy természetellenes állapotot idéznek elő vele, mely már a jelen viszonyokkal ellenkezésben léténél fogva sem fogná magát fenntartani, s köztörvényhatósági rendszerünket compromittalandja, már pedig nem ismételtük elégszer, hogy nálunk a közszellem ébresztésére, a közélet fenntartására s az önkormányzati képesség fejlesztésére nehezen lehetne azt csak valamennyi sikerrel is kipótolni. Megette a centralizatio leskelődik, melyet nem a nemzetet kívül álló valamely hatalom erőszakolna ránk, magának a nemzetnek elhetetlensége szükségszerűen vonná magára. Ilyen veszélytől megóvni a nemzetet mégis csak méltó valamely áldozatra, mire igen hosszasan szükség úgy is nem leend.

— Városi főispánaink. Ő Felsége a magyar belügyminister előterjesztése folytán az erdélyi részekben: **Fülöp Samut** Kolozs, Kolozsvár, Szamosújvár, Szék és Zilah, **Lázár Mihály** országgyűlési képviselő Bereczk, Csikszereda, Ilyefalva, Kézdi-Vásárhely, Oláhfalva, S.-Sz.-György és Székely-Udvarhely, **Török Dániel** gyulafehérvári polgármester és országgyűlési képviselő Abrudbánya, Hátszeg, Károlyfehérvár, Vajda-Hunyad és Vizakna, végre **Thuri Gergely** országgyűlési képviselő Erzsébetváros, Fogaras, Maros-Vásárhely és Szász-Régen városok főispánjául nevezte ki.

Igazságügyminiszteri rendelet

a maros-vásárhelyi sajtóbírósa előtt kövendő eljárás iránt.

(Folytatás.)

21. §. A vizsgáló bírák a vizsgálat megindításában és annak irányzatában a vádlók indítványához vannak kötve, a vizsgálat tehát azon irányzatban vezetendő, melyet a vádló feljelentésében vagy pótvizsgálat iránti kívánatában kifejez.

E kívánat teljesítését a vizsgáló bíró csak magánpanasz esetében és csak akkor tagadhatja meg, ha a fennforgó ügyre egyáltalán nem vonatkozó, vagy minden esetben közömbös, vagy oly ténykörmények kinyomozását tárgyzná, melyek bebizonyítása a törvény által ki van zárva.

22. §. A vizsgálat a vádló beleegyezése nélkül semmi esetben sem szüntethető meg.

23. §. Az esetben, ha a vizsgálat magán-vád folytán indított, a vizsgáló bíró magánvádlót a vizsgálat befejezéséről oly megjegyzéssel tudósítja, hogy a vizsgálati iratokat az értesítés vételétől számított három nap alatt a vádló megtekintheti, s a netaláni pótlándók iránt észrevételeit előadhassa.

A netaláni hiányok pótlása után a vizsgáló bíró végzés által tíz napra terjedő határidőt tűz ki a magánvádlónak a vádlóval benyújtására, s a hozzá benyújtott vádlevelet a vizsgálati iratokkal együtt a bíróság elnökéhez küldi be.

A vizsgáló bíró köteles mindezen esetekről, midőn a magánvádló feladására vizsgálatot indít, a közzéadott értesíteni, kinek jogában áll a vizsgálati iratokat megtekinteni, a vizsgálatnál és az esküdtzéki tárgyalásnál jelen lenni, hasonlóképen jogában áll mindazon esetekben, midőn a vizsgálat tárgyát képező cselekvénnyel egyszersmind közkereset alá tartozó büntetésre méltó cse-

lekmény is követtetett el, a magán vád tárgyát képező vétség vád alá vételét is a maga részére fentartani (14. §.)

24. §. A vizsgálati jegyzőkönyv nyomán készített vádirat ezen jegyzőkönyvvel együtt, a bíróság elnökéhez küldetik be, ki az esküdtzseket összehívja.

Magánvád esetében, ha a magánvádló a vádlevelet a 20. §-ban érintett határidő alatt benyújtani elmulasztja: az általa emelt vád visszavontnak tekintetik.

25. §. A vádlevelnek magában kell foglalnia:

a) azon nyomtatványnak pontos megjelölését, s azon helyeknek vagy részeknek felemlítését, melyek a vád alapul;

b) azon büntetésre méltó cselekmény megnevezését, mely miatt a vádlott perbe fogatik, s a törvény azon §-ának felidézését, melybe a vádbeli vétség ütközik;

c) a bevádlott személy nevét, polgári állását; lakhelyét;

d) azon tanuk s műértők lajatomát, kiknek megjelenését az esküdtzéki tárgyalás alkalmával a közzéadott szükségesnek tartja.

26. §. A vádlevél annyi példányban nyújtandó be az elnöknek, hogy a vádlónak és minden vádlottnak külön-külön egy-egy példány jusson. Az elnök a fennforgó körülmények tekintetbevételével az idézési határidőt kitűzi, s erről az illető polgármestert az esküdtzéki tagok be rendelése végett nyomban értesíti.

27. §. Az elnök aláírásával ellátott vádlevél egyik párja a közzéadónak visszaadatik, a másik pedig legalább 14 nappal a megjelenési határidő előtt a vádlott kezéhez szolgáltatik.

Helyben nem lakó vádlottakra nézve ezen 15 naphoz és ugyan lakhelyük távolságának tekintetbevételével még egy két legfeljebb három nap toldathat. A kézbesítés hitelesen bizonyítandó.

28. §. A vádlottnak jogában áll a megjelenésre kitűzött határidő első felében a bíróság illetősége ellen kifogásait az idéző bíróságnál benyújtani, mit ha elmulasztana, az illetőség ellen többé kifogás nem lehet.

A bíróság az illetőségi kifogás felett azonnal határoz, s határozata a vádlóval és a vádlottal közöltetik.

E határozat ellen a közlés megtörténtét követő három nap alatt semmisségi panasznak van helye a kircuria semmitő osztályához, mint semmitőszékhez; a semmisségi panasz a további eljárást felfüggeszti és három nap alatt a semmitőszékhez felterjesztendő és ott azonnal elintézendő.

29. §. Ha a vádlott a maga védelmére tanukat vagy műértőket kíván az esküdt-bíróság elé rendeltetni, tartozik azokat a vádlevél vételét után helyben 3 nap, s a bíróság székhelyén kívül lakván legfeljebb 6 nap, s illetőleg a hírlap hirdetés után 8 nap alatt a sajtóbírósa elnökének kijelölni, különben tekintetbe nem vétetnek.

30. §. A vádló s a vádlott által berendeltetni kívánt tanuk s műértők lajstroma, melyre a sajtóbírósa elnöke az általa kitűzött megjelenési napot feljegyzi, a bűnvizsgáló bírónak adatik ki, s ennek kötelessége a tanukat és műértőket a kitűzött határidőre berendelni.

31. §. A vádlott védőt választhat, ha akar, s ezen védő nem ügyvéd is lehet.

32. §. A per felvételére kitűzött határidő elhalasztásának csak azon esetben van helye, ha a bíróság a vádlónak vagy vádlottnak e részben előadott okait érvényeseknek találja.

Az ily indítvány legfeljebb a vádlevél felolvasásáig adandó elő, később tekintetbe nem jöhet, kivéve, ha az elhalasztási ok a tárgyalás folyama alatt merül fel.

33. §. A törvényhatóságok elnökei, mielőtt a bíróság elnökének értesítését veszik, az illető esküdtzéki osztályokat azon sorban, mint ez a 11. §-ban megszabva van, a tárgyalásra kitűzött napra berendelik.

34. §. A meg nem jelent vagy idő előtt s a bíróság elnökének engedelmé nélkül eltávozott esküdt, ha kimaradásának vagy eltávozásának nyomos okát nem adhatja, 100 forintig terjedhető bírságban marasztaltatik el ugyanazon bíróság által.

Az elmaradt esküdt a marasztaló határozat vételétől számított 14 nap alatt igazolását a bíróság előtt előadhatja, mely fölött a bíróság végérvényesen határoz.

Az elmarasztalt vagy eltávozott esküdt azonnal a 38. §. rendelete szerint helyettesítendő.

35. §. Megérkezvén a tárgyalás napja s órája az ülés megnyitása előtt, de a közzéadónak s a vádlottnak és védőjének, ha ilyen van, valamint a szolgálatra berendelt esküdtzéki tagoknak, — kiknek névsora már legalább két-nappal azelőtt mind a közzéadónak, mind a vádlott elnökileg közöltetett, jelenlétükben a bíróság elnöke felolvassa a szolgálatra berendelt esküdtzéki tagok neveit, hogy ekképen mindannyinak jelenlétéről meggyőződjék.

36. §. Ha a vádlott a tárgyalási napon meg nem jelenik és halasztás sem kértetik, vagy a kért megtagad-

atik és a vádlott a bíróság székhelyén vagy közelében tartózkodik, az elnök az ülést felfüggeszti s a vádlott elővezetetését elrendeli. Ha pedig a vádlott a székhelyen nincs jelen, valamint ha kiderül, hogy legyőzhetlen akadályok akadnak a megjelenésben: a bíróság a tárgyalást alkalmas időre elhalasztja.

37. §. Ha a vádlott nem található, annak előállítását a büntető eljárásnak határozatai szerint eszközözendő, s előkerültéig az eljárás felfüggesztetik.

38. §. Ha a beérkezett esküdtzéki tagok nincsenek harminczhatar: akkor a megjelentek az esküdtzéki képességgel bíró helybeli egyének közül, szabad választás után azonnal kiegészítik magukat.

A megválasztott esküdtnek a megválasztás azonnal tudtul adandó, s a 34. §-ban kitett bírság terhe alatt azonnal megjelenni köteles.

39. §. Együtt levén a 36 esküdtzéki tag, mind-egyiknek külön papírra felíratik, s ugyanazon egy edénybe vettetik.

40. §. Az esküdtzéki eljárásnál mind a vádlott, mind a közvádó azon joggal bír, hogy az esküdtzéki tagok sorából, mindegyik külön-külön 12 tagot visszavethet a nélkül, hogy ezen visszavetésnek okát adni köteles volna.

41. §. Ez oly módon történik, hogy midőn az esküdtzéki tagoknak a fentebbi 39. §. szerint egy edénybe vetett neveit a bíróság elnöke egymásután kihuzza, úgy a vádlott, mint a közvádó minden kihuzott névvel megkérdetetik, ha azon tag ellen, kinek neve épen kihuzatott, akar-e visszavetési jogával élni?

42. §. Ha 12 oly tagnak neve lett már kihuzva, kik ellen sem a közvádó, sem a vádlott visszavetési jogukkal nem éltek, e 12-ből fog alakulni az esküdtzék; azért e nevek kihuzása mindaddig folytatattatik, míg vagy ilyen 12 tag össze nem került, vagy míg visszavetési jogukat mind a közvádó, mind a vádlott teljesen kimerítették, — ez utóbbi esetben ugyanis, midőn t. i. mind a közvádó, mind a vádlott külön-külön 13, és így összesen 24 kihuzott tag ellenéltek már a visszavetési joggal, azon 12 tag, kiknek nevei az edényben maradtak, képezendik minden visszavetés nélkül az esküdtzék.

43. §. Midőn ugyanazon egy sajtóvétségért több vádlott fogatott perbe, valamennyi együttvéve vethet vissza csak 12 tagot, s az iránt, hogy e jogot közösen, vagy egymásközt felosztva miként gyakorolják, egymást közt értekezhetnek.

44. §. Ha a közvádó nem akar visszavetési joggal élni, vagy midőn azt a teljes számig (12-ig) ki nem meriti, szabadságában áll jogát a vádlottnak átengedni.

45. §. Az esküdtzék tagjai tárgyalás előtt ezen esküt fogják letenni:

Esküszöm az élő istenre, hogy a tárgyalás egész folyamára lelkiismeretesen figyelmezek, s félretétlenkedve, félelmet, gyűlölséget és minden személyes tekinteteket, egyedül az előadandó vád és védelem egymáshoz mért erősségei és okai nyomán saját benső meggyőződése szerint, igazán, szabadon és becsületesen ítélek. Isten engem úgy segélyen!

46. §. Minthogy megtörténhetik, hogy a megalakult esküdtzék 12 tagja közül a tárgyalás folytában valamelyik megbetegszik, az esküdtzéki határozathozatalához pedig 12 tagnak együttléte multhatatlan szükséges, joga leend a bíróság elnökének, azon 12 tagon, kikből a fentebbi §§. szerint az esküdtzék alakult, a többi vissza nem vetett tagból még kettőt felesketni, s ezek ama 12 aggal együtt az egész tárgyaláson jelen leendének, de a határozat hozatalában csak akkor vesznek részt, ha ama tizenkét tag közül valamelyik megbetegedettnek helyét pótolják.

Ha a visszavetés által a póttagok a berendelt esküdték közül ki nem telnek, az esküdték a 38. §. szerinti választás után határozzák meg a póttagokat.

47. §. Az esküdtzék előtti tárgyalás nyilvános és szóbeli leend.

48. §. A bíróság elnöke köteles azon esetre, ha eljárás közben tolmácsra lehetne szükség, alkalmas egyénről előre gondoskodni, s ezt a tárgyalás megnyitása előtt arra megesketni, hogy tisztában lelkiismeretesen fog eljárni.

49. §. Szükséges lévén, hogy az esküdték az ülés lefolyása alatt folytonosan szemmel tarthassák a vádlottat, hogy ne csak nyilatkozásait hallják, hanem azt is láthassák, mily hatással vannak rá a felhozott bizonyítékok, ez oknál fogva tárgyalás közben a bíróságtól, ügyvédektől, felektől és tanuktól, úgy a hallgatóságtól elkülönített helyen a vádlottal szemközt foglalnak helyet.

50. §. A vádlott az esküdtzék előtt szabadon jelenik meg.

51. §. A bírósággal szemközt korlátokkal elkülönített hely rendeltetik a hallgatók számára, kiknek a csendet zavarni semmi módon nem szabad.

52. §. A bíróság elnökének tiszte lévén az egész eljárást vezetni, s az ülésben a rendről gondoskodni, ennek fenntartására adott parancsai pontosan és nyomban teljesítendők.

53. §. Védőjével tárgyalás közben a vádlott szabadon értekezhetik, csak akkor nem, midőn hozzá a bírák vagy az esküdték, vagy a közvádó által kérdés intéztek. Ha vádlott vagy védője azt tartaná valamely kérdésről, hogy ezt hozzá nem kellett volna intézni, az elleni kifogását megteheti.

54. §. A tárgyalást a bíróság elnöke a vádlottnak kereszt- és vezetékneve, születéshelye, állapota és életkora iránti kérdésekkel nyitja meg. Ismeretlees tartózkodásu vagy oly vádlott ellenében, ki külföldön lakik vagy tartózkodik, kikialtás használtatik.

55. §. A megkezdett tárgyalás, a 67. §-ban érintett esetet kivéve, idegen ügygyel félbe nem szakítható.

Az elnök azonban a közreműködő személyek kipihenése vagy a bizonyítékoknak nyomban való előállítására végett felfüggesztheti az ülést.

Ha a tárgyalás egy napon be nem végezhető, a következő napokon szakadatlanul folytatattatik. Ünnepp- vagy vasárnapon csak ha szükséges, az azt követő napon azonban tekintet nélkül arra, ünnep-e vagy köznap, minden-esetre folytatattatik a tárgyalás.

56. §. A bíróság a már megkezdett tárgyalás elnapolását is elrendelheti:

a) ha a bírói vagy vádlói személyzetre nézve nyomban el nem hárítható akadály áll elő;

b) ha a szükséges bizonyítékok felvétele rögtön nem teljesíthető, vonatkozzék bár az új vagy már korábban előkerült tényekre vagy biztosítékokra (29. és 68. §§.);

c) ha a védő a nélkül, hogy a védelemről kellőleg gondoskodott volna, kimarad vagy úgy megbetegszik, hogy az üléstől a bizonyítékok felvétele előtt el kell távoznia, vagy ezen időpont előtt az elnök engedelmével eltávozik és a vád tárgya oly büntetésreméltó cselekvény, melynek elítélésénél a védelem a törvény szerint szükséges, (bünt. perrendt. 213. §.); más büntetésreméltó cselekvény esetében, csak ha a vádlott az elnapolást kívánja s a kívánatot a közvádó meghallgatása után a bíróság alaposnak találja;

d) ha a vádlott az üléstől az elnök engedelmével a bizonyítékok felvétele előtt eltávozik és rögtön elő nem vezethető, vagy azon időpont előtt úgy megbetegszik, hogy az ülésen tovább jelen nem lehet, miről szükség esetén orvosi megvizsgálás által kell bizonyosságot érezni.

Az elnapolás elmarad, ha az utóbbi esetben a folytatást és a mennyiben a tárgyaláson még ki nem hallgattatott, az elővizsgálatban tett vallomásának felolvasását maga vádlott kívánja s e kívánatot a közvádó meghallgatása után a bíróság megengedhetőnek találja.

A tárgyalásnál közreműködő személyeket az elnök szóval idézi meg az elnapoláskor s egyszersmind az igazolatlan kimaradásra rendelt hátrányokat felemlíti.

57. §. A tárgyalás más napra való halasztása és az elnapolás olyképp intézendő, hogy az elnök összefoglalása meg ne szakíttassék, s annak befejezte után az esküdték tanácskozása nyomban megkezdessék.

58. §. Ha az elnapolás két napnál hosszabb időre történt, a napot, melyen a tárgyalás megszakítottat, s a melyen az újra megkezdett, nem számítva az esküdtzék újra alakíttatik s a tárgyalás kezdettől fogva ismétlőd.

59. §. Ha az elnapolás a vádlott vagy védő, avagy valamely tanu vagy szakértő hibája miatt vált szükségessé

az illető az elnapolt tárgyalás költségeiben elmarasztalendő.

60. §. A bünt. perrendtartás 226. 230. 231. valamint 244—246. §§-nak határozatai a sajtó-eljárásban is alkalmazandók.

61. §. Az elnök, miután a fentebb említett kérdéseket a vádlotthoz intézte, a közvádóhoz és védőhöz fordul, emlékeztetvén őket a törvény iránti tiszteletre, és azon köteleességekre, mely szerint jogaik gyakorlatában illedelemmel tartoznak eljárni.

62. §. Mindenekelőtt a vádlevél olvastatik fel a jegyző által, azután, ha a vádlott nem akarna már előre az ügy felett nyilatkozni, a kérdéses nyomtatványok vagy metszvények bemutatása s illetőleg felolvasatása után, a vallomástételeik előtt megeskendő tanuk és műértők kihallgattatnak.

63. §. Vallomása közben a tanu vagy műértő félbe nem szakaszthatatik, ennek berekesztése után azonban a vádlottnak vagy védőjének joga van a tanuhoz kérdéseket intézni, s az ellene vallottaknak személyes hitelessége és előadása ellen mindazt felemlíteni, mi támaszául szolgálhat a védelemnek.

64. §. A bírák, az esküdték s a közvádó mindazon kérdéseket intézhetik a tanuhoz, melyeket az ügy kifejtésére szükségesnek gondolnak.

65. §. A bünvizsgálati irományok egyes pontjai a bírák, esküdték, közvádó vagy védő kívánságára a jegyző által felolvasatnak, de a bünvizsgálati írott tanuvallomások csak annyiban olvastatnak fel, mennyiben a tanuknak élő szóval s az esküdtzék színe előtt kihallgatása, időközben történt haláluk miatt, vagy egyéb okoknál fogva lehetlenné vált.

66. §. Az elnöklő bírónak tájékoztatására ismételve megjegyeztetik, hogy a tárgyalásnak szóbelinek kell lenni. Az esküdtzéki intézménynek egyik alapelve szerint csak az élőszóvali tárgyalás, nem pedig holt irományok után eszközölthetetik a kivilágítás: ez oknál fogva az ugynevezett informatikának az esküdték közötti kiosztogatása is tilos. Ilyes emlékiratokban már előre fejtegettetvén az ügy, olyan érzelmek befolyása alatt jelenhetnének meg tárgyalásakor az esküdték, melyek őket azon köteleességük teljesítésében gátolnák, miszerint letett hitöknél fogva egyedül az ülésben előadandó vád és védelem egymáshoz mért erősségei nyomán tartoznak határozatot hozni.

67. §. Midőn a tárgyalásból valószínűséggel kiviláglik, hogy valamely tanu vagy műértő tudva hamis bizonyosságot tett, azon tanu vagy műértő letartoztatandó, s ellene a bünvizsgálat elrendelendő.

68. §. A bíróság elnöke akár a közvádó, akár a vádlott kívánatára s önmagától is, ha a kivilágítás eszközölése szükségesnek tartaná új tanukat vagy műértőket is rendelhet kihallgatás végett.

69. §. Kihallgattatván ekkép a tanuk és műértők, a közvádó a vád pontjait, a vádlott s ennek védője pedig a védelem pontjait összefoglalják; a közvádó a védelemre válaszolhat, de a végszó mindig a vádlottat és védőjét illeti.

70. §. Berekesztetvén a vitázatot, az elnök pártatlanul köteles összefoglalni az egész tárgyalást. Az összefoglalás módjának és terjedelmének meghatározása az elnök bölcseségre bízatik, de ennek semmiesetre sem szabad személyes véleményét a fonforgó ügyről nyilvánítani, tiszte csak abban állván, hogy az esküdték előtt minél nagyobb világosságba helyezze a vád és védelem erősségeit, hogy az ügyet egyszerű alkatrészeire visszavezesse, s hogy különválasszon tőle minden idegenzerűt, mi az esküdték figyelmét másfelé térítvén, őket tévedésbe hozhatná.

71. §. Az összefoglalás után az elnök felteszi az esküdték által megfajdandó kérdéseket.

72. §. Ezen kérdéseknek mindenkor a vádbeli vétség minőséghez alkalmazottaknak, de egyszersmind oly tisztáknak és határozottaknak kell lenni, hogy azokra az esküdtzék mindig egyszerűen „igen”-nel vagy „nem”-mel felelhessen. Egyik kérdésnek minden esetben annak kell lenni: „vajjon meg vannak-e az előadottak után lelkiismeretökből győződve az esküdtzéki tagok, hogy a vádlott cselekedte azt, miről a vádlevélben vádoltatik?” Egy másik kérdésnek pedig azt kell tartalmazni: „vajjon az, mit a vádlott cselekedett, oly cselekvés volt-e, minőnek a vádlevélben állíttatik?” Így például, midőn valaki arról vádoltatnék, hogy a sajtó útján közölt valamely iratban a törvényes felelősség elleni engedetlenségre lázított, egyik teendő kérdés az volna: „vajjon az előadottak után meg vannak-e az esküdtzéki tagok lelkiismeretökből győződve, hogy a vádlevélben felhozott azon iratnak valósággal a vádlott volt szerzője?” Egy másik kérdés pedig az volna: „vajjon meg vannak-e arról is győződve, hogy azon iratnak a vádló által kijelölt szavai valósággal lázító a törvényes felsőbbség ellen?”

73. §. A mondott kérdéseken kívül egyes esetekben más oly kérdések is fejlődhetnek ki a körülményekből, melyeknek az esküdtzék általi eldöntése szükséges. Ezek minden egyes esetben a bíróság belátására bízvák.

74. §. Ezen, a bíróság által a feltett kérdések mellé úgy a közvádó, mint a vádlott még más kérdések iktatását is kívánhatják, melyek iránt a bíróság határozni köteles.

75. §. Az elnöklő bíró a jegyző által írásba foglalt kérdéseket aláírja, s átadja a perbeli oklevelekkel együtt — a bünvizsgálati írott tanutételek kivételével — az esküdtéknek. — Figyelmeztetvén ezeket, hogy a törvény annál fogva bízta a „vétkes”-nek vagy „nem vétkes”-nek kimondását szabad és független polgárookra, mert e kérdésben az ember élő lelkiismerete biztosabban ítél, mint a holt szabályok, — hogy a törvény nem kéri tőlük számon, mi által és miért éreznek magukban meggyőződést; nem adott elejőkből szabályokat, melyek szerint a bizonyítékok teljessége, a próbák igazságos volta mérendő; nem parancsolja, hogy minden tényt igazán ismerjenek már azért, mert ennyi vagy annyi tanu által állíttatik; hanem csak azt hagyja meg nekik, hogy aggodó gondossággal figyelmezzenek a tárgyalás egész folyamára, s

TÁRCZA.

Pártolja-e M.-Vásárhely a művészetet?

M.-Vásárhely, 1871. jul. 28.

Ítéletet hozni, még tapasztalt bírónak is nehéz, véleményét mondani, okozatról okra következtetni, és viszont — ez már nem oly nagy feladat, s erre nézve az igaz ösvényt, a fűrkésző könnyen megtalálhatja.

Tegyük ily szempontból kísérletet, s csupán egy pár estélyből vonjunk következtetést, kísértünk megoldani a csomót, melyet czikkünk eleire tűztünk.

Pártolja-e Maros-Vásárhely a művészetet? Mily kedvező és örvendetes a felelet: igen! Bizonyítékért nem kell messze menni, hiszen visszhangzik még keblünkben a búvós melódia, melynek fuvalmán a fennkölt phantasia, oly édes-andalító álmodozásba ringatott; előttünk áll még a két kedves est képe, midőn Elbai szinkör műélvezetre fogadtak be, zsufolt közönséget.

Volt-e műélvezet? Erről referáljon a kritika; de hogy élvezni ment és élvezni kívánt e szép közönség — ez már bevégzett tény.

S a hol az inger annyira költi az érdeket; s viszont, az érdekes úgy ingerel — ott már uralkodik az érzelm, ott már meg van a törekvés, a vágy, a cél elérhetésére.

Egy tisztázott, egy nemes érzelm volt az, mely a szép száma közönséget átlengte, midőn kitérő tapsokban nyilvánítá a hatást, melyet a művészet keblére gyakorolt.

Nézzük meg, mi okozhatta e lelki ünnepet, midőn, a kebelből a köznapias érzület száműzve volt, s az ember érezhető szellemében a dicsőülés pillanatát?

Egy néhány hur rezgése; mely szivből szivhez szólt, s mozgásba hozta azon belső gépezetet, melyet az ember érzelmeknek nevez, s melynek legfőbb rugója a kedély.

Reményi Ede hangversenye volt! Nem kell több magyarázat, a műértő közönség tudja mi van e mondatban kifejezve, — olvassa el ez estre vonatkozó bírálatot, megláthatja a részletekből, mily szép lehetett az egész, mit egy műértő lélek összeállított!

Az egész falkotmány megtelt hallgató közönséggel, s kik nem férhettek be, kívülről kívánták hallani a zenét, mely az esti némaságban, a természet csendét zavaró, külszajt is lecsillapította.

Közeledjünk már feladatunk megoldásához!

Mire következtethetünk jogosan e telt színházról? Múltán arra, hogy M.-Vásárhely pártolja a művészetet. Ha csak ma láttuk volna is e szép számu közönséget, akkor is érvényes lenne állításunk, mert az összegyűlés okát, a valódi műélvezet elérhetése vágyában keresők, s azt hiszem, nem is csalatkoznánk föltevésünkben; ha pedig rendes a szép számu közönség, úgy még nagyobb az érdeme e nemes városnak mely szeplőtlen tisztaságban, mint a műpártolás és haladás zászlóvivője, a székegy városok kebelében méltó helyen áll.

Az ég védje meg elemi csapástól, hogy lelkes lakói a művészetnek és iparnak, fölvirágoztathassák szépen haladó intézeteit, melyeknek gyümölcseit, adja ég! hogy mindig hálás ivadék élvezhesse!

Kerekes Samu.

most már magukba szállva tiszta lelkiismerettel kérdjék meg maguktól, vajjon úgy a vádlott ellen mint mellette felhozott próbák és erősségek miként hatottak itélő-tehetségükre, s igaz meggyőződésük szerint, részrehajlás nélkül és férfiakhoz illő bátorsággal mondják ki az elejükhöz terjesztett vádra nézve, a felhozott bizonyítékok nyomán a „vétkest,” ha a vádlott vétkes, — a „nem vétkest,” ha a vádlott nem vétkes.

Helyi dolgok.

— **Kimutatás.*)** A Bemszoboralap mikénti állásáról, a gyűjtés kezdeményezése napjától, azaz 1868. szept. hó 30-ik napjától 1871. július hó 31-éig. Bevétele: Adakozások, táncvigalom, zene és énekestélyekből stb. 9001 frt 16 1/2 kr. Tőkésített kamatokból 969 frt 57 kr. Összesen 9970 frt 73 1/2 kr. — Kiadás: nyomda, posta és több aprólékos költségeikért 131 frt 91 kr. Rendelkezhető alapösszeg tehát 9835 frt 82 1/2 kr. Fentebbi alapösszeg pedig elhelyezve van: a helyi takarékpénztárnál 5% tőkésítendő kamatozás mellett 4 darab betéti könyv szerint 8326 frt 39 kr. A helyi ev. ref. egyháznál 6% kamatozás mellett 1500 frt. A pénzkezelőnek kezei között 9 frt 43 1/2 kr. Összesen 9835 frt 82 1/2 kr. Ezen kívül van még a m. vásárhelyi városi pénztárnál és ezéla megajánlva 1000 frt, mely csak akkor léssen átvethető, mikor a szobor készítése megkezdetik, e szerint tehát az összes rendelkezhető alap fentebbi napozatig tészen 10835 frt 82 1/2 kr. o. é. Maros-Vásárhely, 1871. július 31-én Csiki Károly, pénztárnok.

— **A városi képviselő testület** ma augusztus 2-kán közgyűlést tart, melyen a fenforgó tárgyak érdekességénél fogva, úgy hisszük, számosabban fognak a „város atyái” közül részt venni, mint az utóbbi közgyűlésen.

— **Reményi Ede** mult szombati második hangversenye szintén zsúfolt ház (inkább bódé biz a mi „elbai” szinkörünk!) előtt, a közönség lelkesült tapsviharái között folyt le, melyekből a közreműködött Geiger A. kitűnő zongora-játéka méltó részt követelt és nyert ki magának. Az előrement szini előadás ez estén jobb s kielégítőbb volt a mult csütörtökénél, s így az egész est élvnyújtásában bizonyos paritás és harmonia ömlött el. Eichner Annát mint igen jó, routimált színésznőt tanultuk ismerni és becsülni. Reményi vasárnap reggel innen Segesvárra rándult, hol azon estére hangversenye már ki volt hirdetve. Ugy vagyunk értesülve, hogy még egy harmadik fölléptében is lesz alkalmunk Reményi remek zenéjét élvezni, mint Segesvárról ide visszatérő.

— **Tánciskolát nyitnak** városunkban a Hollender testvérek, László és Márton, kolozsvári táncmesterek, kik a napokban megérkeztek ide.

— **Z. Dr. Knöpfler Vilmos** polgártársunk Hallból (hová családját fűrdőre kísérte volt, mult vasárnap városunkba visszaérkezett).

— **Európa** több országaiból cholerahireket hoznak a lapok; irták, hogy Szegeden is kiütött volna, de ez megcáfoltatott. Bármint legyen, a nagy rekkenőség kedvű időszak a járványos nyavalyákra, s így semmit sem ártana az előre való gondoskodás; kivált nálunk, hol az egészségügyi rendőrségnek még a híre is alig ismerik... A bűzhödöt töcsákra, utczákra kifolydogáló trágya- és egyébféle levekre, disznósordákra, ronda sikátorokra, éretlen gyümölcsökre, bűzhödöt husokra és vágóhidakra stb. a mi nagyon tisztelt, policiánk egy futó pillantást nem vethetne?... De nini, most jut eszünkbe, hogy van itt a városon egy több tagu ugynevezett egészségügyi bizottmány! Vajjon ezt csak parádéból gondolták ki a város atyjai?

— **Vettük**, mi is a helyi kisdedővő intézetnek július hó 1-ről kiadott kimutatását az intézet pénzügyi-állásáról, s nem mulasztatjuk el teljes elismerésünket nyilvánítani e dicséretes kezdemény iránt, melylyel egyik fontos városi intézményünk kezelői a nyilvánosság színe elé léptek sáfarkodásukkal! Vajha követnék e szép példát minden közvagyon és közügy kezelők, s névszerint: a képviselő testület, közigazgatási tanács, tanintézetek, alapítványok, temetkezési egyletek, czéhok stb. Mert el kell valahára ismernünk és fogadnunk az alkotmányos élet egyik legsarkalatosabb elvét: hogy azok, kik több emberek közös tulajdonát és közös ügyeit kezelik, a föltétlen és teljes megbízhatóság és becsületesség díszes öltönyt csak úgy és csak akkor viselhetik, ha visszatartás nélkül, minden lépésüket a nyilvánosság szeméi elé merik és a karjájuk állítani! Erre pedig a legegyszerűbben ezéla vezetők eszköz: a sajtó; az idézett kezelők és megbízottak, nyomassák ki minden számadataikat, jegyzőkönyveiket stb., és osszák ki a polgárság között, hogy mindenki lásson és tudjon mindent, a mi anyagi és erkölcsi vagyonával történik, s meg fognak szűnni a most divatozó millió gyanúsítások és rágalmozások. Persze, ma még úgy néz ki nálunk a dolog: hogy sokan az idézetek közül még félni látszanak a nyilvánosságot.... sőt tapasztaltuk, hogy legtárgyilagosaabb közleményeinket némely közhivatalnokok személyeskedő privát ránkornak magyarázzák... Jaj uraim! így önök nem alkalmasok közhivatalra a jövő nyilvánossági rendszerben! s ilyenforma ócska fel-fogásu érzékenykedés mellett, jobb ha nem is kandidálnak s visszavonulnak a magánéletbe, hol senkinek sem lesz joga tényeiket bírálgatni! E hosszú de szükséges kitérés után, a kisdedővoda kimutatásához van egy pár szerény megjegyzésünk.

E kimutatás igaz, hogy a „dópa” szigorú szabályainak hiánytalanul megfelel; de tekintve azon célt, melyre az első sorban hivatva van, — alig hisszük, hogy ez utóbbinak is ép úgy megfelelne. Mi, és velünk minden érdekelt polgár e számadásból nemcsak azt ohajtottuk volna megtudni, hogy az 1867—70 években minő czim alatt mennyi bevétel és menyi kiadás volt; hanem tudni

ohajtottuk volna legelsőbb és legalább azt is: hogy az intézet pénztőkéi minő biztosítók, minő kötelevek és hány procent évi kamatozással vannak kihezelve? Mert csak így ítéltük volna meg, hogy az intézet vagyona mennyiben van meg a valóságban és nem a papíron. Továbbá e bevételek 17. pontja alatt olvassuk: „Hátralekók, melyek behajthatók;” ebből (talán a kifejezés helytelensége által) először azt kell kimagyaroznunk, hogy az itt felsorolt összegek „nem folytak be,” tehát nem „bevételek” és így az intézet tőke összegében hasztalanul szerepelnek, mert ev végével az intézet vagyona tényleg annyival kevesebb volt. De másfelől azon gyanut is ébresztheti a „behajthatók” kifejezés: hogy tehát lehetnek „nem behajthatók” hátralekók és követelések is? Az ily számadásokban tehát mindenké elötte a lehető legnagyobb világosság és érthetőség az első kellék. Egyébiránt kellemesen konstatálják e számok az intézetnek évről évre való gyarapodását, mely reményt nyújt, hogy a még buzgóbb felkarolás által e hasznos intézményünk a kor és ezéla kívánalmainak minél teljesebben megfelelőend, mit adjon az ég mielőbb!

— **Vettük** a helyi róm. kath. leányiskola értesítését a m. hó 30-án ünnepélyesen berekesztett lefolyt 1870/1 tanévről. E szerint mult évről ez intézet két osztályában együtt 136 leánygyermek nyert oktatást vallásfelekezeti különbség nélkül. A tantárgyak és előadók tanárok a következők voltak: Veszely Károly, czimz. prépost plébános, németnyelv; Miklósi Károly, gym. tanár és káplán, hittan, bibliai tört.; Csató Ferencz gym. tanár és káplán, hittan, bib. tört. Simon József kántor-tanító, magyaryelv, olvasás, írás, számolás, szemléletan (beszéd értelemgyak.); Markó Matild tanítónő, női munka, földrajz számtan, szépirás, konyhakertészet; Vocelka Ede zenetanár, műének. A nyilvános próbatétek július 26—28-én voltak nagy számú hallgatóság előtt, s melőzve a dicséretet, — a hallott eredményekkel igen meg lehetünk mindnyájan elégedve, s nem mulasztatjuk el e helyen a működött tanároknak s ezek élén a fáradhatlan buzgalmu igazgatónak Fötiszt. Veszely K. urnak köszönetünket és elismerésünket kifejezni. Álljon itt még a méltó elismerés, és mások buzditása tekintetéből azon buzgó honfiak és honleányok névsora, kik ez áldásos működésü nevelő intézetet alapították és maig fenntartani segítik.

A marosvásárhelyi r. k. leányiskola pártfogói vagy az alapítók, részvényesek és adakozók lajstroma.

Staibl Antal alap. készp. 50 ft, tíz éven át évenként 10 ft. Bucher Miksa alapítván készp. 200 ft éven át évenként 10 ft. Zavadai József alap. kötelezv. 400 ft. Lázár Ádám al. államp. 100 ft. id. Reich K. készp. 50 ft. id. Jakab J. államp. 50 ft és öt éven át 5 ft. Keresztas J. öt éven át 5 ft Gáspár Antal öt éven át 10 ft. Hörl József alap. kötel. 50 ft. Szakács S. alap. kötel. 50 ft. Lag György öt éven át 5 ft. Ráduly János öt éven át 5 ft. Pátrubán M. alap. készp. 100 ft. Petelei István adományul 20 ft. Istváni Antal öt éven át 5 ft. Kabdebó István alap. készp. 50 ft. Petráskó Katalin alap. készp. 50 ft. Csiki János alap. államp. 100 ft. Biró Mór kötel. 50 ft. Lokodi János alap. kötel. 50 ft. tíz éven át évenként 1 ft. Apfenthaller J. öt éven át 5 ft. Csiki Károly alap. készp. 59 ft. Ferdinók Ignác öt éven át évenk. 5 ft. Biró Ferencz dtto 5 ft. Gecsi József dtto 10 ft. Veres Antal frt. Füstös Károly dtto 5 ft. Száva Farkas dtto 3 ft. Vilman György dtto 2 ft. Rískó László dtto 5 ft. Györgypál József dtto 5 ft. Novák Bogdán alap. kötel. 50 ft. Schmisz Konrád öt éven át éven. 5 ft. Ötves Antal négy éven át évenként 5 ft. Istváni István egyszer mindenkorra 5 ft. Szappanyos Antal 10 éven át évenként 3 ft. Duducz János 5 éven át évenk. 5 ft. Izmael Kajetan dtto 5 ft. Drágomán Kristóf dtto 5 ft. Kondrai Gergely egyszer mindenkorra 10 ft. Vorell József 5 éven át évenk. 10 ft. Öz. Szentkovics Miklósné 400 ft. B. Apór Károly, míg él, évenként 50 ft. (Az építendő iskolára ígért 500 frtot.) Sebestyén Gergely készp. 10 ft. Csiki Márton államp. 300 ft. Issekucz Imre öt évenként 5 ft. B. Bálinti József készpénzül aláírva 100 ft, kötelezvénben 100 ft. Jancsó Ferencz egyszer mindenkorra 7 ft. Ksir József öt éven át évenként 5 ft. Ajtay Mihály készpénzben 10 ft. Nemes szabó czéh öt éven át évenként 10 ft. Tamási József készpénzben 50 ft. Bálint György 25 ft. Topler József 20 ft. Özy. gr. Bethlen Ferenczné államp. 300 ft. Haller Ferencz gr. 6 nmlga 50 ft. Palladius Antal öt éven át 5 ft. Nagy József öt éven át 2 ft. Lévai Antal 3 ft. Krasznai Bertalan 2 ft. Plesinger Ignác két éven át 2 ft. Özevgy Lthoczkiné 5 éven át 2 ft. Kosztoláczki Porumbán Károly 4 éven át 2 ft. Id. Dencz András 1 ft. Ifj. Dencz András 50 kr. Máté Sámuel 2 éven át 2 ft. Müller József 5 éven át 5 ft.

E névsorban nincs benne az, ki nem csak pénzt, de ennél többet: életének egy részét áldozza ez intézetre, mely kényeztetett gyermeke gyanánt foglal helyet nemes keblében. Mondjuk-e hogy ki az? hisz itt nálunk minden gyermek tudja, hogy az Veszely Károly!

— **A mult csütörtökön** egyik helyi szeszgyáros Beszterczére indította fiát deszka vásárlás végett. Este felé kelvén utnak, a fiatalember a szekérbe lefeküdt s szunyókált, a kocsis pedig csendesen hajta lovait. Nagy-Ernyében azonban a szekér beleakadván az ottani jegyző szekérébe, s az előbbie hamszija elszakadt, a szóharcz szokás szerint ezuttal sem maradt el; de míg a fiatal ember kocsisá hámjait kötözgeté, a másik kocsis is hirt adott az eseményről a falubeli körsemében, honnan az ittas falusiak kirohanván, az átutazó szekeret megtámadták; a kocsis látván a dolog állását elfutott, az alvó fiatalembert azonban felrángzsigálták, szidták tépték és ütöttek. Csak egy uri ember véletlen közbejötté távolította el a nagyobb kelemetlenséget. Ugy de a tépázás közben már a fiatalember újjáról a nagy arany gyűrű és 120 frttal terhelt tárczája eltűnt. — A kárnak természetesen nem akadt

ura. A fiatalember azonban a jegyző kocsisát, s a verekedésben résztvevő falusiakat kereset alá fogta.

— **Többször tapasztaltuk** már, hogy az elbai szinkörből midőn a szindarab végeztével a közönség kiözoönlik, a gyalogjárók egyetlen útjára, a malom gát és híd közti keskeny földnyelvre kocsik rohannak be szemben a kitoluló s megrémült néptömeeggel. S így az ember elől nem csak a keskeny kijárót zárják el az oda álló szekerek s toporzékoló lovak, de az összetiportatásnak és legázolásnak is ki van téve mindenki. A közbiztonság és rend érdekében nem ártana a kocsiknak bizonyos megállapodási helyet jelölni ki veszélytelen ponton, s az ilynemű intézkedés pontos megtartatása végett egy-két czellengő drabantot avagy város szolgát odaállítani, kik a helyett, hogy egyes kiváltságos urakat kisérgessenek haza, mindaddig helyt maradni köteleztessenek, míg a szükség igényli.

— **Nem sokára** elkövetkezik az idő, midőn a városi képviselő testületet a „köztörvényhatóságok rendezéséről” szóló új törvény (1870, XIII.) értelmében alakítandó törvényhatósági bizotttság váltja fel. E bizottság a nevezett törvény értelmében — városunk 12,678 lakosa után — épen 50 tagból álland; kiknek fele része a város területén legtöbb egyenes államadót fizető azon nagykoru honpolgárokból lesz egybe állítva, kik országgyűlési képviselő választásra jogosítvák, a többi 25 tagot pedig a városi választó közönség fogja választani. A végből, hogy az előbbi, vagyis a személyszerinti u. n. virilis szavazatu bizotttsági tagok egyénisége iránt tájékozhassuk magunkat: érdekesnek, sőt szükségesnek tartjuk a marosvásárhelyi 400 legtöbb adót fizetők hiteles névjegyzékéből, — melyet a kolozsvári m. k. pénzügyigazgatóság átvizsgált, s f. év. jun. 27-kén 15920 sz. a helyi Tamácsához hivatalos használat végett megküldött — néhány legtöbb adót fizetőt kiszemelve, sorrendbe állítani, mint a kik legelső vonalon lesznek hivatva a személyszerinti bizotttsági tagságra. Még csak azt jegyezzük meg, hogy az idézett törvényezikk 23. §-a szerint „az állami, felekezeti, községi és magántanintézetek tanárai, a tudományos akademiák tagjai, a folyóirat- és lapszerkesztők, a lelkészek, az ipar- és kereskedelmi kamarák bel- és kültagjai, ugyszintén a magyar államban érvényes oklevéllel ellátott: tudorok, ügyvédek, orvosok, mérnökök, gyógyszerészek, sebészek, bányászok, erdszék és gazdaszteknek összes egyenes államadója kétszeresen számítatik.” Ebből kifolyólag a törvény most idézett szavainak szószertint értelme alá eső egyének adóját kétszeres összegben vettük fel, azonban zárjelközt egyenes államadójuk eredeti összegét is hozzátettük.

A legtöbb egyenes államadót-fizetők sorrendje tehát a következő.

* 1. Baruch Jeremiás.	2388 frt 28 kr.
* 2. Antal L. orvostud. (284 ft. 84.)	569 " 68 "
* 3. Teleki Sámuel gr. id.	506 " 11 "
4. Knöpfler V. orvostud. (184 ft. 82.)	369 " 64 "
5. Kessler Samu	329 " 9 "
* 6. Pál Károly	304 " 63 "
7. Bucher Miksa	264 " 37 "
* 8. Teleki Domokos gr. legid.	260 " 57 "
" 9. Csiki Márton	248 " 15 "
10. Burdács Alajos gyógyszer (121 ft. 60)	243 " 20 "
11. Pátrubán Miklós	231 " 72 "
* 12. Veszely Károly cz. prépost	226 " 7 "
* 12. Scheitz Antal ügyv. (112 ft. 63)	225 " 26 "
14. Fogarasi Demeter id.	195 " 19 "
* 15. Csiki Károly	195 " 4 1/2 "
16. Baruch Adolf	185 " 21 "
17. Farkas Elek (90 ft. 68)	181 " 56 "
* 18. Tischler Meyer	179 " 69 "
19. Vadadi F. Lajos (86 ft. 93)	173 " 86 "
20. Richtzeit Zsigmond	172 " 23 "
21. Péterfi József lelkész (84 ft. 85)	169 " 70 "
22. Csiki Gergely ifj.	165 " 9 "
23. Farkas Gergely szerzgyáros	158 " — "
24. Vagner Frigyes	153 " 20 "
25. Antal Ferencz (70 ft. 22)	140 " 44 "
* 26. Blumenfeld Ábrahám városi haszonb.	136 " 85 "
27. Jakab József	130 " 71 "
* 28. Bánffy Dániel br.	129 " 27 "
29. Vályi Károly (62 ft. 96)	125 " 92 "
30. Dersi János	124 " 40 "
* 31. Bánffy Miklós br.	120 " 14 "
32. Balogh Mihály (58 ft. 84)	117 " 68 "
33. Nagy Zsigmond ügyv. (55 ft. 60)	111 " 20 "
34. Jenei Albert gyógyszer. (54 ft. 9 1/2)	108 " 19 "
35. Kornhoffer orv. tud. (53 ft. 57)	107 " 14 "
* 3J. Haller György gr.	103 " 34 "
37. Jakab János ügyv. (51 ft. 45)	102 " 90 "
* 38. Staibl Antal	102 " 74 1/2 "
* 39. Kincs Lipót	102 " 54 "
40. Bányai József	98 " 82 "
41. Kozma Endre ügyv. (49 ft. 18 1/2)	98 " 37 "
42. Nagy János mész.	98 " 25 "
43. Stéphaní Demeter	97 " 99 "
44. Mikó Mihály (47 ft. 44)	94 " 88 "
* 45. Béli Tivadar	91 " 68 "
* 46. Szathmári Sándor	90 " 5 "
47. Lokodi János	89 " — "
48. Vorell József	87 " 76 "
49. Szabó Péter	87 " 68 "
50. Nyárádi István (42 ft. 90)	85 " 80 "
51. Szilágyi Sándor orv. tud. (42 ft. 76)	85 " 52 "
52. Popp László ifj.	85 " 29 "
53. Marussy Farkas (41 ft. 32 1/2)	82 " 65 "
54. Bakesy József (40 ft. 1)	80 " 2 "
stb.	stb.

A csillaggal jegyzettek a bizotttsági tagságból értesülésünk szerint részint a törvény által világosan kizárva, részint a virilis szavazatra való jogosultságuk még vita tárgyát képezi, részint pedig más törvényhatóságban is bizotttsági tagságra jogosítva levén, még nyilatkozatuktól függ, ha Vásárhelyt, vagy pedig másutt kívánják e tárgyu jogaikat érvényesíteni. Tehát a mondottakra te-

*) Kéretnek az összes hazai lapok t. szerkeztőségei ezen kimutatást átvenni. Cs. K.

kintettel fog a 25 virilis szavazatu bizottsági tag kiválasztatni. Egybe állításunkat végül egészen magán jel legűnek kérjük venni.

— **Dicséretes törekvés.** A helyi királyi Tábla segédfogalmazói, egyik közelebből megnősült kollégájuk példájától ösztönöztetve, s talán a küszöbön levő szervezés nyújtotta kilátások reményében is tömegesen készülnek a házasság rózsá láncait fűlvén. Mi legalább még 4-5 ily nemes törekvési, derék fiatallembert ismerünk. Csak rajta, nem rossz a számítás!

— **Nekünk vásárhelyieknek** is van egy szerencsétlen sétatérnek gunyolt ketreczecsék, mely jöllehet a városban egyetlen fával beültetett, bárha azért árnyékatlan közterünk, még is felszámíthatlan sok annak az ellensége. A fák tövét disznósordák turkálják, leveleit hernyók pusztítják, törzsökéhez ittas emberek támaszkodnak, ágait csintalan gyerekek tördelik. S még ez sem elég, mert olykor-olykor dúsgazdagok érdekei is ez igénytelen fák ellen esküsznek. Van nekünk egy érdemes honpolgártársunk, ki és kinek családja a sétatér közepe táján két, egy-egy — emeletes házat bír, az utca két oldalán egymással épen szemközt. Ezen egyenjogositott honpolgártársunk egyik házából a másikba nem láthatott át az utca közepére ültetett sétatér fától, pedig a családnak minő hő kívánsága volt ez! És ime, ők a sors kegyeltjei; a vak sors ezuttal is szolgálatukba szegődött, s kedvüket töltte. A sétatér egyik oldalán levő akáczfák véletlenül ültetve kiszáradtak; a másik oldalon ágaskodókat pedig egy holdvilágtalan éjjel ismeretlen kezek letördelék. És Istennek e választott népe, azaz hogy csak e nép egyik családja, most minő boldog! áttellenbeni ablakaikból egész nap gyönyörködhetnek egymásban, a magasba tolakodó sétatéri fák alkalmatlankodásai nélkül.

— **A megelőző számban** vezérezikkünkbe két értelemzavaró sajtóhiba csuszott be melyeket kérjük következőleg kijavítani: az első hasáb 25-ik sorában elhárítása helyett olv: „elhárítása”. — második hasáb 36-ik sorában igazolni helyett: „ignorálni.”

KÜLFÖLD.

Ujabb táviratok:

— **Madrid, július 24.** Miután Serrano a kabinet alakításáról lemondott, Zorilla bizatott meg azzal, az „Inperial” szerint az új kabinet következőleg alakult meg: Zorilla, Cordova, Montero, Rios, Ruiz, Chomez, Beranger, Madrazo, Sagasta és Malcampo.

— **München, július 24.** Bray miniszterelnök lemondása elfogadtatott.

— **Páris, július 24.** Algierből érkezett hírek szerint a Beni-Menacer törzs a többiek által magára hagyott. A rend és nyugalom mindinkább visszaáll.

— **Dresda, július 25.** A szociál-demokrata kongresszus szeptember 12-én nyitattik meg. Két nyilvános és három zárt ülés lesz.

— **Páris, július 25.** (Este.) A marseillei haditörvényszék ma 8 elfogott fölött mondott ítéletet. Borde 10 évi várfogságra, Bonoron és Giraudi 8 évre, Biamonti és Effune két évre, és Lebrun és Jeaufferret egy-egy évi fogságra ítéltre.

— **Páris, július 26.** A háború által leginkább sújtott megyékből érkezett számos kérvény azt követeli, hogy egész Franciaország segítse a rájuk rótt kontribúciók terhét viselni, mert ezen teher az egész francia nemzetet illeti. — A hadsereg — szervezési reform ügyében küldött bizottság a katonai kötelezettséget következőleg hozza javaslatba: A szolgálati kötelezettség a 20-tól 40-ik életévig tart és pedig 4 év. tényleges szolgálatban, 5 év az első, 3 év a második és 8 év a harmadik tartalékban lesz kitöltendő. A nemzetőrség helyében a harmadik tartalék-osztályt a végrehajtó hatalom feje rendeletileg behatja; a többi tartalék-osztályt a végrehajtó hatalom feje rendeletileg behívhatja; a többi tartalék-osztály csak törvény által szoliható be.

— **Páris, július 26.** A hivatalos lap ma közli Guibert mgr. kinevezését párisi érsekké. A hivatalos lap megjegyzi, hogy Guibert az állás elfogadása előtt a pápához fordult. A közönség a pápai szék nehéz állása mellett méltányolni fogja ezen illemszabályt. A pápa ezen lépés fölött teljes megelégedését tudatta. — A semmitőszék ítélete a Devine-ügyben kijelenti, hogy Devinenek csak kibékítési küldetése volt a császári család részéről s így cselekvénye tiszteltetreméltó. — Favre megmaradt lemondása melmondása mellett. Utódja még nincsen kijelölve. A Dufaure, Simon és más miniszterek visszalépéséről szóló hírek meghazudtoltnak.

— **Flórencz, július 26.** A lapok jelentik, hogy Antonelli Dupanloup püspököt Rómába hívta.

— **Konstánczinápoly, július 26.** Állítólag, mert lázadástól félnek, több zászlóaj indult Albániából Skutariába. — Teheranból érkezett hírek július 9-ről az ottani állapotot iszonytatónak festik. Cholera, hagymáz és éhség megtizedeli a lakosságot, Isphahan és Szivazban a lakosok megeszik saját gyermekeiket. Katonaság őrzi a temetőket, nehogy az éhezők a friss hullákat kiássák és meg-egyék. Végül még a pestis is kitört.

— **Ems, július 26.** A német császár aug. elsején Koblenzbe, Wiesbadenbe és Hamburgba megy, augusztus 7-én pedig Regensbrg és Salzburgon át Gasteinba utazik, hol három hétig fog időzni.

— **Páris, júl. 26.** A commune által meggyikoltak nevei emléktáblákon megörökítettnek.

— **München.** A német államos megszüntetik az eddigelő egymáshoz tartott követéseket.

— **Bécs, július 26.** A „N. fr. Pr.” Beriinhól jelenti: A „Börsenkourier” jelenti, hogy a német császár öszszejöve ele Ferencz József császárral Gasteinban végleg el van határozva. xxx

— **Szt-Pétervár, júl. 27.** Az orosz kormány érde-

mes hivatalnokoknak Orenburg és Ufa kormányzóságokban olcsón ad földet 37 évi törlesztés mellett.

— **Róm a. július 27.** Franciaország iránti tekintetből magában Rómában nem foglalják el a kolostorokat s papi javakat; oly vagyonnak tekintik ezt, mely az egyetemes kath. egyház tulajdona.

VEGYES.

— **Zichy Antal** tanfelügyelő ur e napokban a fővárosi tankerület mindegyik iskolaszékénél egy-egy száz forintos szőlő-dézma-váltási kötelezvényvel alapítványt tett. melynek évi kamatjairól az iskolaszékek mindenkori elnökei illetékes hatósági felügyelet alatt közvetlen rendelkezhetnek. — A nemes alapítványozó iskolabarád óhajta, hogy e kis alapítvány évi kamatja jutalom képen valamely fiu- vagy leánygyermeknek adassék, a ki azonban a nyilvános évi zárvizsgálaton egy hazafias szellemű magyar költeményt szavaljon; e célból a kötvényt átadásaig az idei szelvényt helyettesítő 5 forintot küldött át.

— **Hadi tudományok** a pesti egyetemen Tóth Ágoston honvédeztredes az egyetemen a hadtudományi tanfolyam vezetője előterjesztést tett a közoktatási miniszteriumnál az iránt, az egyetemen az 1871-72. tanév kezdetével helyrajzi felolvasások tartassanak, s a honvédtiszt pályára készülő halgatók a helyszínrájzban és tervolvasásban nyerjenek oktatást. Oktatóul Haas honvédfőhadnagyot ajánlja, ki a bécsi helyi katonai akadémiában kitűnő ismereteket szerzett.

— **Egy végrendelet.** Lausanneban a napokban bonták fel Rumine ur végrendeletét. A derék polgár végrendeletében jótékony és közhasznú célokra nem kevesebb mint 2.015,00 frankot hagyományozott és pedig 1.500,000 frankot Lausanne városának azon feltétel alatt, hogy a kamatok tőkessítessenek, míg a pénz három millió lesz. Akkor építsenek egy nagy házat Lausanne város céljaira. 100 ezer francot adott a lausennie szabad theologia intézetnek, 200 ezer frankot több jótékony intézetnek. 20 ezer frankot bibliai társaságnak, 50,000 frankot protestáns missiókra; 120 ezer frankot a waadtlandi természettudományi társaságnak, stb.

— **Eb-jegy.** Pest város hatósága 1871-72 évre 7 ezer darab eb-jegyet rendelt meg egyik vésnöknek; a jegyek ára ujjal 1050 ft. a jövedelem láthatólag emelkedik ez adónem után. A bélyeg egyenkint 15 krba kerül, mi kissé drága. — Ha valaki véletlenül az eb-jegyet elveszti, ujjal 15 krt kell lefizetnie, hogy ebe adómentességét igazolja.

— **Elázott banknóták.** Egy érmelléki atyafi a vagyongyűjtésnek azon sajátoságos nemében találta gyönyörűségét, hogy a jócskán meggyült bankjegyeket beledugta egy lopótökhöz, kivitte a mezőre s ott elásta. A mienap aztán észbe jutott, hogy föllássa s megnézi, hogy állnak actái a földalatt. De mennyire megrémült, mikor kincsét — 170.000 frtnak mondja a „Bihar” — elásva a papipénzt összepenészedve, elrothadva, hasznavehetetlen állapotban találta. — Már mennyivel okosabb dolog lett volna a takarékpénztárba tenni.

— **Kossuth és Bem emlékére.** Drentwett József augsburgi vésnök 1849-ben Kossuth Lajos és Bem József emlékére egy érmét bocsátott közre, melynek leírását az „Arch. ért.” közli. Érdekes az emlékéremnél különösen az, hogy nem hazánkban és egy német vésnök által, hanem fölrattal vésetett. Az ezüstözött vegyületekből vert érem előlapján, balról Kossuth, jobbról Bem arcképe látható egészen. A körirat: Vereint in Kampf für Ungarns heilige Freiheit. Az arcképek alatt: Lud. Kossuth és Jos. Bem. Alul: 1849. A hátapon babérkoszoruban hét sorra van osztva: Des Ruhmes unvelkbaren Lorbeer windet die Geschichte Euch Beiden. Az emlékérem kiállítására igen esinos s az arcképek jól vannak találva. Drentwett, mint említett, 1849-ben véste ez érmét s rövid magyarázatot irt hozzá, melyben Kossuth és Bem életrajzát adja főbb vonásokban.

— **A porosz kormány** octóberben megjelenő hivatalos katonai és tengerészeti lapjához egy magyar születésű hazánkfíat, ki most is buzgó magyar s nyelvűnkét jól beszéli, hívta meg szerkesztőül. Neve Grünstein, győrfi, volt osztrák magyar tengerész-tiszt.

— **Új találmány.** Kardos K. debreczeni fiatal asztalos mester új mángorló gépet talált fel, melyet igen csekély, még gyermekkorával is könnyen lehet elhajtani. E gépet a feltaláló a legközelebbi debreczeni gazdasági kiállításra szándékszik bemutatni a közönségnek.

— **Az első dohányt Erdélybe** a törökök hozták, kik azt 1576-ban Báthory fejedelemnek adták ajándékba. De a dohányzást és a tubákolást csak a 17. század közepén kapták fel s 1670-ben a dohány bevitelét lefoglalás terhe alatt akarták beszüntetni. A dohányzás egy országos törvény által a nemeseknél 50 ft, a nem nemeseknél pedig 6 ftnyi bírsággal büntetett. De hasztalanul, mert már a 18. században a szokásnak ellenállhatatlan folyama az előbbi rendeleteket mind felforgatta.

— **A königsbergi egyetemről** a porosz közoktatási ügyeknek egy rendelete kitiltja a nőhallgatókat.

— **A párisi lég hajókról,** melyek a porosz ostromzár alatt a fővárosból kibocsátattak, Tissandier most egy statisztikai kimutatást közöl: e szerint 1870 szept. 23-ától 1871 jan. 28-ig 94 lég hajó bocsátott fel Párisból 9000 kilogramm sürgőnyel, 3 millió levéllel, 91 utassal és 354 posta-galambbal. — Öt lég hajó esett a németek kezébe: a „Bretagne” Verdunban, a „Galilée” Chartesben, a „Daguerre” Ferrièresben, a „Ville-de-Páris” Wetzlarban (Poroszország), a „Chanzy” Rottembergben (Bajorország). A „Jacquard” és a „Richard-Vallace” a tengerbe veszttek. A „Ville-d’Orléans” Norvégiába szállott le.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(aug. 1.)

5% metallique	59.40
5% nemz. államkölcsön	69.10
1860. államkötvény	102.80
Bankrészvény	767.—
Hitelrészvény	287.90
London	122.40
Ezüst	121.—
Arany	5.83
Napoleon arany	9.76
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.70
” ” ” temesi	78.50
” ” ” erdélyi	76.—
” ” ” horvát-slavon	86.25

Felelős szerkesztő: RAPOLTY KÁROLY.

HIRDETMEÉNYEK.

Az 510. 511. és 517. 1871. számokhoz.

Arlejtési hirdetmény.

A főméltóságú m. kir. közmunka- és közlekedési ministerium folyó évi június hó 16- és 19-ről 9478. 9517. és 9591. számok alatt kelt magas rendeletével az alább egyenként megnevezendő helyreállítási munkákat engedélyezvén, azok végrehajtásának biztosítására jelen évi **augusztus hó 21-én d. e. 10 órán kezdve** nyilvános árlejtás fog tartatni a maros-vásárhelyi m. kir. mérnöki hivatal irodájában.

Az árlejtés tárgyát képező helyreállítási munkák s az azokra engedélyezett összegek következők:

1. A kolozsvár- brassói államut 6¹/₈—7¹/₈ mértföld szakaszában Gerend és Hadrév közt eső 103 és 104. számú két kis táhid, melynek tökéletesen egyenlő anyagokból és mértékben újraépítendő, egyen-egyen 638 ft
összesen 1316 ft — kr o. é.

2. A maros-vásárhelyi államut 2⁰/₈ mértföld szakaszán Gernyeszegnél 52 folyó öl hosszban a Maros mellett új korlát-fák helyreállítása összesen 291 ft 03 kr o. é.

3. A kolozsvár- brassói államuton 9—10⁶/₈ mértföld szakaszában Kutyalva-, Radnot- és Csapónál a Maros mellett új korlát-fák helyreállítása összesen 660 ft 84 krral.

Az itten megjelölt helyreállítások árlejtése tételenként **elkülönítve** fog megtartatni s a legjutányosabb vállalkozónak átadatni.

Vállalkozni kívánók kéretnek mindenik tárgyra nézve külön 5% bánatpénzzel ellátva a fennmegjelölt helyen és időben megjelenni hol addig is az árlejtési föltételek és egyéb szükséges okmányok megtekinthetők.

Szabályszerűen készített és fölszerelt zárt ajánlatok csak a szóbeli árlejtés megkezdéséig fogadtatnak el.

Maros-Vásárhelyt, 1871. július hó 27-én.

A m. kir. mérnöki hivataltól.

(60)

1—3

Az erdélyi kereskedelmi- és hitelbank

üzletébe egy **gyakornok** kerestetik.

Megkivántatók magyar és német nyelven jártasság, szépirás s lehetőség fogalmazási képesség.

Három havi próba idő után, melyre a tett szolgálmány arányában illő jutalmazás adatik az alkalmazott egyén rendes állomást nyer, képességéhez mérten **400—600 ft** évi fizetéssel.

Folyamodványok alólirthez jövő augusztus 6-ikáig benyújtandók.

M.-Vásárhelyt, 1871. július 25-én.

Szász Róbert.

(59)

3—3